

K Ö Z L E M É N Y E K

A MAGYAR FÖLD FELSZABADÍTÁSA

(VISSZAEMLEKEZÉS)

*N. A. Nyecseporuk**

1944 nyarának derekán megkezdődött a Horthy-hadsereg szétesése. A magyar katonák, tisztek és tábornokok meggyőződhetnek róla, hogy a Hitler által erőszakolt háború nemcsak a fasiszta Németország, hanem csatlósainak pusztulását is jelenti.

A „legyőzhetetlen” fasiszta hadsereg a szovjet csapatok nyomására az egész arcvonalon visszavonult nyugat felé. 1944 tavaszán csapataink a Kárpátok előterében álltak.

A csatlósállamok sora kivált a fasiszta koalícióból, s Románia és Bulgária fegyvereiket a hitleristák ellen fordították.

1944. október 15-én Magyarország kormányzóját, Horthyt eltávolították a hatalomból és az ország vezetése a magyar fasiszták vezére, Szálasi Ferenc kezébe került. A nyilasok kegyetlen terrorral igyekeztek biztosítani a „rendet”, de az országban megállíthatatlanul fejlődtek a forradalmi események és a demokratikus erők a kommunista párt vezetésével készültek az előttük álló nagy feladatokra.

Az ország fővárosában, Budapesten s az ország más városaiban és ipari központjaiban a hatóságok egyre nehezebben tudtak úrrá lenni a válságosra fordult helyzeten. A katonák és tisztek mind nagyobb számban letették fegyverüket és átálltak a szovjet hadsereg oldalára.

1944. október 16-án Miklós Béla vezérezredes, a Kárpátokban állomásozó 1. magyar hadsereg parancsnoka legszűkebb törzsével együtt átment a 4. Ukrán Front parancsnokságához. Hamarosan felhívással fordult csapataihoz, amelyben javasolta, hogy tegyék le a fegyvert és álljanak át a szovjet hadsereg oldalára. Felhívását sok ezren követték. Kárpát-Ukrajnában a lakosság minden segítséget megadott a szovjet és magyar partizánoknak, s támogatta csapataink előnyomulását is.

1944. december 22-én Debrecenben létrejött a demokratikus koalíciós kormány, amely december 28-án megszakította a kapcsolatot a hitleri Németországgal és megüzente a háborút. 1945. január 20-án Moszkvában aláírták a fegyverszüneti egyezményt.

*

* A visszaemlékezés szerzője a 66. gárda lövészadosztály helyettes törzsfőnökeként vett részt hazánk felszabadításáért vívott harcokban. A magasabbegység 1944. novemberében a Duna—Tisza között harcolt, majd bekapcsolódott Budapest ostromába, 1945. január 18-a után pedig a Dunántúlon küzdött országunk teljes felszabadításáig. — A Szerk.

1944 december elején a Budapesthez vezető megközelítési útvonalakon csoportosan jöttek át hozzánk magyar katonák. Mi azzal a feladattal küldtük őket vissza, hogy beszéljenek bajtársaikkal és velük együtt jöjjenek át ismét az arcvonalon. A katonák vállalták a feladatot és eredménnyel jártak. Így pl. 1944. december 16-án minden átküldött magyar katona 25—30 embert hozott át három menetszázadból, december 24-én pedig átállt hozzánk a 66. gárda lövészhadosztályhoz az 1. magyar páncélos hadosztály 1. gépesített ezrede III. zászlóaljának majdnem az egész 1. százada.

1944. december 26-án a 3. és a 2. Ukrán Front csapatai befejezték az ellenség budapesti csoportosításának bekerítését. December 27-én estére a jelzett frontok csapatai nyugatról és keletről Budapest közvetlen közelébe értek és harcokat kezdtek a város szélein.

Ugyanakkor csapataink — kifejlesztve a támadást — 60 kilométernyire előrenyomultak Budapestről nyugatra és ezzel teljesen elvágták az ellenséget attól a lehetőségtől, hogy bekerített csapatainknak segítséget nyújtson.

Így a német hadosztályok és a fegyvereiket még le nem tett magyar egységek, amelyeket a szovjet csapatok szoros gyűrűje zárt körül Budapesten, elkerülhetetlenül szétzúzásra voltak ítélve.

A szovjet főparancsnokság képviselőjében a 3. Ukrán Front csapatainak parancsnoka, Tolbuhin a Szovjetunió marsallja és a 2. Ukrán Front csapatainak parancsnoka, Malinovszkij a Szovjetunió marsallja a humanitás elveitől vezérelve, a nemzetközi jogszabályoknak és a hadviselés elveinek megfelelően, 1944. december 29-én a Budapest területén bekerített ellenséges csapatok és az egész személyi állományhoz parlamentereket küldött — méltányos feltételeket tartalmazó ultimátummal.

A szovjet parancsnokság az ultimátummal el akarta kerülni a felesleges vérontást, meg akarta menteni a hatalmas és szép város békés lakosságát a szenvedésektől és az áldozatoktól, úgyszintén meg akarta előzni a magyar főváros történelmi értékeinek, a művészet és kultúra emlékeinek lerombolását.

A december 28-ról 29-re virradó egész éjjel és december 29-én reggel az arcvonal peremvonaláról nagyteljesítményű szovjet hangszórók szünet nélkül sugároztak közleményt a Budapest területén bekerített ellenséges parancsnokságnak és csapatoknak. A közleményben tájékoztatták őket az ultimátumot vivő szovjet parlamenterek küldéséről, úgyszintén a német csapatok közötti elhaladásuk idejéről és útvonaláról. A Vörös Hadsereg egységei az összes arcvonalon teljesen beszüntették a tüzelést.

Az ellenség szintén beszüntette a tüzet az egész arcvonalon.

December 29-én reggel dermedtő csend uralkodott az egész harcmezőn. Tisztek és felderítők egy csoportjával csapataink peremvonalához mentem és láttam, hogy a németek tüzelőállásaikban fekszenek és valamire várnak.

Moszkvai idő szerint 11 órakor a Duna jobb partján levő arcvonalszakaszról személygépkocsin, nagy fehér zászlóval indult az ellenség táborába Osztapenko százados parlamentere, a 316. Vörös Zászló Érdemrenddel kitüntetett Tyemrjuki hadosztály politikai osztályának vezető instruktora és egy tiszt.

Az ellenség arcvonalát egy útkereszteződésnél, Budapestről 4 km-nyire lépték át. Innen a parlamentereket a német csapatok törzséhez szállították, ahol az ultimátumot elutasították és megtagadtak bármiféle tárgyalás folytatását.

A parlamenterek visszatérésekor a németek mögöttük tüzet nyitottak és Osztapenko Ilja századosot hátlövessel megölték. A vele együtt levő tiszt csak a véletlen szerencsének köszönhetette, hogy életben maradt.

Elzalt a Duna bal partján, Pestszentlőrinc—Kispest térségében egy másik

parlamenter csoport is elindult Steinmetz Miklós, magyar származású százados, a 317. lövészhadosztály politikai osztályának instruktora vezetésével. Vele együtt indult útnak Kuznyecov hadnagy és Filimonjenko őrmester, az Afonyin altábornagy parancsnoksága alá tartozó 18. lövészhadtest törzsének gépkocsivezetője.

A csoport megérkezett figyelőpontunkhoz. Kuznyecov ezredes, a 2. Ukrán Front parancsnokságának személyes képviselője, a 66. gárdahadosztály hadosztályparancsnoka, Frolov tábornok, a hadosztály törzsfőnöke, Bujánov ezredes és Afonyin ezredes (a hadtestparancsnok névrokona) hadosztályparancsnok helyettes jelenlétében meghallgatta jelentésemet a peremvonalon levő helyzetről és a következőket mondotta nekem:

— Az Ön feladata biztosítani a parlamenterek átjutását az ellenség táborába.

En már tudtam, hogy hadosztályunk térségében a Vecsés—Pestszentlőrinc—kispesti műúton fognak haladni a parlamenterek. Megismételtem a parancsot.

Kuznyecov ezredes átnyújtotta Steinmetznek a lepecsételt borítékot az ultimátummal és azt mondta:

— Sok sikert kívánok!

Steinmetz a gépkocsi mellett állt, én pedig felderítőimmal jól megerősítettem a két nagy fehér zászlót, az egyiket hátul, a másikat elől a kocsi porvédő üvegénél. Aztán Lipszkij felderítővel együtt beültünk az első — ismeretöjél nélküli — gépkocsiba. Hadtestünk törzsének egyik tisztje, egy százados is beült hozzánk, de valami miatt azonnal ki is szállt. Elindultunk a peremvonal mentén. 200 méternyire mögöttünk haladt a két fehér zászlóval felszerelt gépkocsi. Benne a parlamenterek.

Miután áthaladtunk csapataink harcrendjén, Lipszkijjal együtt kiugrottunk és a gépkocsit visszaküldtük.

Nagy, ritka pelyhekben esett a hó. Hátrafordultam és megláttam a parlamenterek gépkocsiját, amely valami miatt lassított és egy kicsit lemaradt. 25—30 méternyire az ellenség peremvonalától kimentem a műút bal oldalán levő útpadkára, a németek felé néztem és megmutattam Steinmetznek az utat:

— Előre! — mondtam.

Steinmetz felemelte a kezét és bólintott. Abban a pillanatban hatalmas robbanás kábított el minket. A gépkocsi a levegőbe repült. Az utcát fekete füstgomolyagok töltötték meg és égésszag terjengett. A gépkocsit az emberekkel együtt egy gépágyú lövedéke rombolta szét. A műút ezen a szakaszon lángba borult.

Egy szempillantás alatt áttekintettem a helyzetet és Lipszkijre kiáltottam:

— Pétya! Mentsd a századost!

Lipszkij a kocsihoz futott és ott elesett. Úgy tűnt, megsebesült. Odafutottam hozzá, felemeltem őt és megláttam a halántékán vékony csíkbán lefutó vért. Már halott volt... Tűzet nyitottak ránk. Ezalatt a gépkocsi felől csendesen nyöszörögve kúszott felém a súlyosan sebesült Kuznyecov hadnagy.

Megragadtam őt és az első útbaeső sarokház ablakmélyedéséig vittem. Steinmetz századost és Filimonjenko őrmester gépkocsivezetőt, a robbanás megölte. Testüket az ellenkező irányba vetette.

Az utcát ölomeső öntötte el. Szünet nélkül csapódtak be a lövedékek és az aknák. A házak oldalához és a kerítésekhez lapulva vonszoltam magammal a súlyosan sebesült hadnagyot. Majd kézzel jelt adtam egységeimnek, hogy nyissanak tüzet.

A hitleristák észrevették, hogy a földön kúszunk és utánunk eredtek. Pisztolyból lőttem vissza rájuk és odakiáltottam géppuskásainknak:

— Tűz!

Géppisztolyosok futottak segítségünkre. Tüzet nyitottak fegyvereikkel és gránátokat dobtak az utánunk lopakodó németekre. Kúszva érkeztünk alegységünkhöz.

A hadnagy súlyosan megsebesült, erősen vérzett és erejét megfeszítve suttogetta:

— Mentsétek meg!

Köpenyét és gimnasztyorkáját össze-vissza tépték a szilánkok, előntötte a vér és nagyon megégett.

A sebesült Kuznyecovot kórházba küldtük. Okvetlenül vissza kellett hoznunk megölt bajtársainkat is. A százados holtteste 20 méternyire feküdt az ellenség peremvonalától, a gépkocsivezetőé még közelebb volt az ellenséghez. A feladat végrehajtását Nazarkov Nyikoláj pártszervező felderítő csoportjára bízam.

A sötétség beálltával a felderítők Tyimohin, Ivanov és Kejbesz komszomolisták, élükön Nazarakovval, állandó tűzben, életüket kockáztatva közelítettek az utcán, és csak december 30-án reggel 4 órakor sikerült kihozniuk a százados holttestét. A megölt gépkocsivezetőt a fasiszták átvitték magukhoz.

— Átkutatták a megölt századost? — kérdeztem.

— Ime a csomag, amelyet a felső zsebéből vettünk ki. Más semmi sem volt nála.

A borítékot vastagon borította a vér. Benne volt a bekerített csapatoknak és parancsnokságnak szóló ultimátum, amelyet Tolbuhin és Malinovszkij, a Szovjetunió marsalljai, a két Ukrán Front csapatainak parancsnokai írtak alá.

A parlamentereknek vadállati kegyetlenséggel való meggyilkolása után csapataink szárazon és levegőben szünet nélkül rombolták a gyűrűbe zárt fasiszták állásait és támpontjait, nem hagyva időt arra, hogy magukhoz térjenek.

A szilárd erődítmények és a nagyfeszültségű árammal telített drótakadályok ellenére az Afonyin tábornok parancsnoksága alatt álló 18. lövészhadtest csapatai (amelyek a 2. Ukrán Front állományába tartoztak) 1945. január 18-án szétverték a Duna bal partján levő válogatott ellenséges egységeket és teljesen megtisztították a város keleti részét — Pestet. A Dunához Frolov tábornok gárdistái értek ki elsőnek a Parlament épületének térségében.

1945. február 13-án a budapesti csoportosításnak a Duna jobb partján levő maradványait is szétúzták és teljesen megtisztították Budapest másik részét (Budát) is.

Ebben a csatában a fasiszta csapatok kb. 49 ezer embert veszítettek, fogásba esett 110 ezer katona és tiszt, köztük a Budapesten bekerített csapatok parancsnoka Pfeffer-Wildenbruch SS vezérezredes is egész törzsével együtt.

Minden egyes házért és utcáért kemény harcot kellett folytatni, így nyomultunk előre egyre jobban összeszorítva a gyűrűt az ellenség körül.

Még 1944 decemberében Budapest térségében foglyul ejtettünk kb. másfél ezer katonát és tisztet.

Gárdistáink csapatosan ejtettek foglyul még olyan hirhedt nácikat is, mint a 22. SS önkéntes lovas hadosztály és ennek felderítő osztálya, a 13. SS rohamlöveg osztály, az SS rendőrezred és más SS egységek tagjait.

Hadosztályunk a Frolov tábornok parancsnoksága alatt álló 66. Poltavai,

Vörös Zászlórenddel kitüntetett gárdahadosztály csapatai elsőnek értek ki a Dunához és eközben 11 506 katonát és tisztet ejtettek foglyul.

A harcok során foglyul ejtettünk 1 tábornokot, 3 ezredest, 9 alezredest, 13 őrnagyot, 11 századost, 17 főhadnagyot és 67 hadnagyot, a katonákkal együtt összesen 17 ezer embert.

A magyar foglyok között volt a vezérkar kémelhárító osztályának vezetője, a katonai főügyész, a legfelsőbb katonai törvényszék elnöke, a tábori egységek szervezésével megbízott parancsnok és több más tiszt. Velük együtt fogták el a csendőrség Budapesten maradt vezetőit, a titkos szolgálattal és az archívummal együtt.

Magas katonai és polgári tisztségeket viselő személyeket tartóztattak le a kormányépületek pincéiben és vezetési központokban.

A Belügyminisztérium palotájában tartózkodtunk, amikor felderítőink egy altábornagyot hoztak.

Alig lépte át a küszöböt, amikor zavartan, tört orosz nyelven megszólalt:

— Nagyon örülök, hogy Önökhöz kerültem. Remélem még sokáig élhetek.

— Óh, igen! Mi szintén örülünk — feleltem, visszafajtva egy mosolyt, és azonnal megkérdeztem:

— Ön tudott arról, hogy mi parlamentereket küldtünk ultimátummal a Budapesten bekerített csapatok parancsnokságához?

— Igen, tudtam.

— Ön és csapatai, miért nem fogadták el az ultimátumot?

— Budapest bekerítésének napján a magyar tisztek és csapatok le akarták tenni a fegyvert. A német—magyar csoportosítás parancsnoka, Wildenbruch azonban olyan parancsot adott, amelyben figyelmeztetett: „Aki az oroszok előtti kapitulációról említést mer tenni, agyon kell lőni bírósági ítélet nélkül.”

— A magyar egységek törzseiben SS ügynökök voltak. A parancsot készek voltak gondolkodás nélkül teljesíteni, mi pedig féltünk tőlük.

— Az, hogy az emberek pusztulnak, önöket nem hatotta meg?

— Ez aggasztott bennünket, de semmit sem tehattünk. Amikor az önök csapatai elérték a Dunát, a németek Budára menekültek. Mi a parancsnoki helyünkön maradtunk, készen arra, hogy megadjuk magunkat az oroszoknak.

Arra a kérdésre, hol tartózkodik Szálasi és kormánya, a tábornok azt felelte.

— Néhány nappal ezelőtt Szálasi, a kormány hozzá legközelebb álló tagjaival Budára menekült. A szökés előtt megerősítette a német vezérkar parancsát, hogy a harcot a végső győzelemig kell folytatni. Szálasi parancsot adott, hogy minden magyar úgy védje Budapestet, mint ahogyan az oroszok védték Sztálingrádot. Mi a parancsot nem hajtottuk végre és megadtuk magunkat.

1945. január 7-én két bátor felderítőnk, Szapozsnyikov és Leptyev, amikor az ellenség területére hatoltak, egy magyar katona csoporttal találkoztak. Javasolták nekik, hogy adják meg magukat. Ennek eredményeként 84 fegyveres magyar jött át a szovjet csapatok oldalára.

A Budapestért folyó harc idején Hitler a kilátástalan helyzet megváltoztatása céljából csapásmérő csoportosítást összpontosított Veszprém—Győr térségében és egy keskeny szakaszon a Balaton és a Velencei-tó között, Székesfehérvár—Adony irányában, harcba vetette. A csoportosítás feladata volt kettévágni a 3. Ukrán Front védelmét és felmenteni a Budapesten körülrzárt csapatokat.

A Budapesten foglyul ejtett németek vallomásai alapján világossá vált,

hogy valamilyen nagyhatású romboló erővel rendelkező fegyvert helyeztek nekik kilátásba, valamiféle „V”-bombát, amelynek segítségével ki tudnak törni a bekerítésből.

Több páncélos hadosztály, közte az 1. SS Adolf Hitler, a 3. SS Totenkopf, az 5. SS Wiking és a 23. páncélos hadosztály, úgyszintén a 711. és 356. német gyalogos hadosztály, a 25. magyar gyalogos hadosztály és más egységek áttörték az arcvonalat és 80 kilométernyi mélységben beekelődték csapataink közé, elfoglalták Székesfehérvárt és a Duna felé vonultak.

A frontparancsnokság, miután felfedte az ellenség elgondolását, megszervezte a méltó fogadtatást.

Január végén a 3. Ukrán Front csapatai, együttműködve a 2. Ukrán Front csapataival, északról és délről harapófogóba fogták a beekelődött német fasiszta hadosztályokat és a Sárviz-csatorna mögé szorították őket vissza. A Velencei-tó és a Balaton közötti szakaszon az arcvonal Seregélyes, Aba, Kálóz, Dég, Enying községektől nyugatra és a Balaton partján levő Siófoknál merevedett meg.

A harcmező sűrűn tele volt kiégett harckocsikkal és rohamlővegekkel. Amikor az ellenség ezen a szakaszon támadásba ment át, a 66. gárdahadosztályt Budapestről átdozták és menetből harcba vetették a Velencei-tótól délre. Még nem voltak pontos adataink az ellenségről, amely ezen a területen tevékenykedett. Elkerülhetetlenül szükséges volt egy „nyelv”.

A 4. gárdahadsereg parancsnoka, Zaharov hadseregtábornok személyesen többször is jött a hadosztályhoz és Frolov tábornoktól „nyelvet” követelt.

A hadosztályparancsnokság nap mint nap küldött felderítőket, hogy nyelvet szerezzenek, azonban sikertelenül. A legjobb felderítőink pusztultak el, vagy sebesülés miatt dőltek ki a sorból.

Ebben az időben nyílt sebekkel az egészségügyi zászlóaljnál feküdtem, ahová minden nap hozták súlyosan sebesült felderítőimet. Elfacsarodott a szívem, amikor találkoztam embereimmel, tudomást szereztem tőlük hadosztályunk legjobb felderítőinek haláláról. Egyszer éjjel a sebesültekkel együtt megérkezett az egészségügyi zászlóaljhoz tolmácsom, Guberman is. Jelentett nekem a helyzetről és befejezésül ezt mondta:

— Jöjjön, mert nagyon rossz nálunk a helyzet. Elhoztuk a lovát is.

Felöltöztem és az orvosok engedélye nélkül a figyelőpontra mentem, ahol megtaláltam Frolov hadosztályparancsnokot, Bujanov törzsfőnököt és Petruszevszkij hadtestparancsnokot.

— „Nyelv”-re van szükségünk, de a feladat olyan, hogy önkéntes vállalkozókat kíván — szolt hozzám a hadtestparancsnok.

— Két nap múlva lesz „nyelv” — feleltem meggyőződéssel.

— Cselekedjék! — mondotta a tábornok.

1945. február 6-án összegyűjtöttem a hadosztály összes felderítőit, összeszedtem mindazokat, akik az ezredekben megmaradtak, kiválasztottam közülük a 3 legjobb rádióst és néhány utászt. Egész nap foglalkoztam a felderítőkkal, majd két napi ételmezt vettünk magunkhoz és este elindultunk a semleges zónában levő mocsaras területre.

Elindulás előtt Bujanov gárdaezredes, a hadosztály törzsfőnöke könnyedén megérintette sebesült vállamat és azt mondta:

— Kérlek, Nyikoláj, minden 2 órában értesíts telefonon a legújabb fejleményekről. A hadsereg nem hagy élni.

— Jó! — feleltem.

Elindultunk. A rádiósok nyomunkban letekerték az orsókat és két vonalat telepítettek. Az egyik kábelt a figyelőponttól, a másikat a hadosztály törzsfőnöktől vezették.

Mikor megérkeztünk a tervezett helyre, figyelőpontokat létesítettem, telefonáltam a törzsfőnöknek és jelentettem:

— Mindent megszerveztem. Megerősített figyelést folytatok. Tanulmányozom a támadási objektumokat és a hozzájuk vezető utakat. Az eredményeket jelenteni fogom.

A kellemetlen meglepetések megelőzése végett az ellenség rendszeresen, minden 2 órában aknavetőkkal és tüzérséggel lőtte elhelyezkedési körletünket anélkül, hogy tudta volna, hogy mi ott tartózkodunk.

Felderítőim a földhöz tapadtak, nehogy felkeltsék az ellenség gyanúját. Az ezredes állandóan telefonált és sürgette az eredményt.

Vázoltam a helyzetet és kértem, ritkábban telefonáljon, mivel az ellenség igen éber és felfedezhet bennünket.

Ezután utasítást adtam, hogy ideiglenesen vágják el a drótokat és így megszabadultam az ezredessel való gyakori beszélgetéstől.

Minden felderítő csoportnak meghatároztam a támadás objektumát, ellenőriztem, jól ismeri-e mindenki a felderítő adatokat, majd szétszóródtunk az arcvonalon 500—600 méternyire egymástól.

Február 8-án világosodás előtt a németek aludtak. Ügyeletesek a tüzérségi és aknavető tűz közötti szünetekben rakétákkal világították meg a peremvonalukat és a semleges mocsaras területet. Néha aknavetőből lőttek.

Kiválasztottuk a megfelelő pillanatot és váratlanul a német lövészárkokba ugrottunk. 5—7 perc alatt rendet csináltunk az ellenséges lövészárkokban, fedezékekben, föld-fa erődökben. Megsemmisítettünk kb. 40 hitleristát, két foglyot ejtettünk és magunkkal vittük őket csapataink irányába.

Mikor a németek felfedezték a történeteket, tüzérségi és aknavető tüzet nyitottak ránk, mi azonban már messze jártunk. Veszteségeink aránya egy a nyolchoz.

A hadosztály figyelőponttal és a törzssel a kapcsolat már helyreállt. Alig tudtam a telefonhoz futni, tüzérségi tüzet kértem, amelynek fedezete alatt sikeresen visszatértünk egyeségeink körletébe.

Az egyik fogly — egy altiszt — a felderítő karjában halt meg. A másikat a törzshöz vezető úton kikérdeztem és már a megérkezéskor azonnal jelentettem a hadosztályparancsnokságnak és a törzsünkben jelenlevő hadsegregparancsnoknak.

A foglyul eljuttat hitleristák a Wiking SS páncélos hadosztály Germánia gépesített ezredének tagjai voltak. Mindketten fiatalok, 22 évesek, de már 5 éve szolgáltak a hadseregben.

Ezután már gyakran ejtettünk foglyokat és kaptunk újabb és újabb adatokat az ellenség tevékenységéről és elgondolásairól.

Március 16-án a 3. Ukrán Front csapatai támadásba mentek át, szétzúzták a németek páncélos csoportját és 70 km-nyi mélységben, több mint 100 km hosszú szakaszon előrenyomultak az arcvonalon.

A támadó hadművelet során csapataink 6 várost és több mint 350 községet foglaltak el.

Hadosztályunk birtokba vette Veszprém városát és kb. 30 községet. Foglyul ejtettünk 821 német katonát és tisztet, és sokat zsákmányoltunk.

Március 24-én 21 óra 30 perckor hazánk fővárosa, Moszkva, a haza nevében 224 lövegből 20 tüzérségi dísz sortűzzel köszöntötte a dicsőséges 3. Ukrán Front csapatait.

Alakulataink egy percnyi pihenőt sem hagytak az ellenségnek, egész idő alatt nyugat felé szorították őket.

1945. március 29-én egy általam vezetett kis gyalogos és lovas felderítő csoport — a Rába folyó mellett — Vasvár térségében egy fiatal erdőben be-

hatolt az ellenség hátába, elfogott egy magyar tisztet a 25. magyar hadosztályból és 3 németet a 711. német gyalogos hadosztályból.

A foglyok igen értékes adatokkal szolgáltak. Ennek köszönhető, hogy március 30-án hadosztályunk egységei támadásba mentek át. Beékelődtek az ellenség hátába, átkeltek a Rábán, elfoglaltak néhány lakott helységet, köztük Vasvárt.

Március 31-én szomszédaink jobbról és balról támadásba mentek át. Elfoglaltak több lakott települést és átkeltek a Rábán.

Három napos harci tevékenységünk alatt hadosztályunk gárdistái 365 foglyot ejtettek, 872 puskát, 19 géppuskát, 2 harckocsit, 5 páncélozott szállító járművet, 26 lovat, 2 fegyver- és ruharaktárt zsákmányoltak, megsemmisítettek 70 német katonát és tisztet. Mi egyetlen egy embert sem veszítettünk.

1945. április 1-re a német fasiszta csapatok a magyar föld már csak egy kis területét tartották kezükben: a Fertő-tó déli részétől kiindulva, Csorna, Sopron, Szombathely és Zalaegerszeg vasúti csomópontokat.

Április 2-án és 3-án a 3. Ukrán Front csapatai harcot folytattak az ellenséggel az egész arcvonalon. Hadosztályunk gárdistái fő irányban tevékenykedtek és döntő csapást mértek az ellenségre.

Április 2-án Afonyin ezredes, hadosztályunk parancsnokának helyettese és én egy lovas felderítő osztaggal Molnári térségében váratlanul betörtünk a 25. magyar hadosztály elhelyezkedési körletébe és felszólítottuk őket, hogy adják meg magukat. A magyarok azt hitték, hogy erős orosz lovasság támadta meg őket, eldobták fegyvereiket és szétfutottak. 736 katonára és tisztra pedig letette a fegyvert és megadta magát.

Április 3-án hadosztályunk elkeseredett harcot vívott az ellenséggel és áttört az osztrák—magyar határon. A következő nap hajnalban a 3. Ukrán Front valamennyi magasabbegysége elérte az osztrák—magyar határt és így teljesen megtisztítottuk a magyar földet a német fasiszta megszállóktól.

